

Sandra Švarca  
PATS TRAKĀKAIS



Sandra Švarca

# PATS TRAKĀKAIS



821.174-31  
Šv 170

## **Arņa Kilbloka** vāka dizains

Vāka dizainam izmantots attēls © AdobeStock / YOUSUK

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Sandra Švarca, 2022

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-31-051-5

Šī vasara bija dīvaina – kā dziedāja pagājušajā gad-simtā: “Dīvaina vasara, pārkonu vasara...” Tāda tā arī bija. Tomēr par karstu sauli nevarēja žēloties. Negaisi ar pamatīgu ducināšanu un zibeņošānu parasti gadījās vakaros un naktīs, bet pa dienu, lūdzu, – varat braukt uz jūru. Karstā saule nožāvēja smiltis. Māmiņas veda savas atvases uz tuvākajām pludmalēm. Šajā gadā par labiem tika atzīti gan Vecāķu, gan Bolderājas jūrasliča krasti. Daži brauca uz Saulkrastiem vai vēl kur tālāk – lai izbēgtu no burzmas. Citi bija par slinku un meklēja tuvējos diķus vai ezeriņus.

Profesore Karlita Tīdemane nedomāja par atpūtu liedagā. Viņa savā plašajā kabinetā Psihiatrijas un nar-koloģijas centrā Tvaika ielā pieņēma kārtējo naudīgo pacientu, kurš varēja atļauties profesora, ne vienkārša psihiatra konsultāciju. Tīdemane bija pamanījusi, ka no paša vasaras sākuma trauksmes stāvokļi slimajiem krasī pastiprinājās. Arī stacionāro nodaļu darbinieki žēlojās, ka viņu aprūpējamie ir satraukti un agresīvi. Tas jau nav noslēpums, ka garīgi slimie ir ļoti jūtīgi pret mēness fāzēm, ka pavasaros un rudenos viņu slimības saasinās, bet nu izrādījās, ka arī visu vasaru novērojami nepārejoši trauksmes stāvokļi, kurus medikamentozi ir ļoti grūti kupēt. Te tad arī būtu darbs ieinteresē-tiem ārstiem psihiatriem. Taču diemžēl tādu bija maz. Cilvēki nogurst, redzot citu sāpes, un kļūst arvien

vienaldzīgāki, lai saglabātu savu dvēseli neskartu. Un tas ir dabiski. Bet gadās arī savas profesijas fanātiķi, kuri visiem spēkiem cenšas palīdzēt, ārstēt, mierināt...

Karlita Tīdemane jau no mazotnes bija zinājusi, ka būs psihiatre. Par iemeslu tam bija viņas kaimiņiene – pavecāka kundze, kuru visi sauca par Trako Elzu. Viņa reti pameta savu nelielo māju. Tikai lai aizietu uz veikalu vai baznīcu. Tāda iesauka viņai bija dota tāpēc, ka reizēm viņa staigāja pa naktīm. “Mēnessērdzība, lunātisms,” teica ārsti. Ja Elzai būtu radi, viņus brīdinātu, ka slimo nedrīkst laist ārā no mājas. Viņas pašas drošības dēļ. Taču tuvinieku Elzai nebija. Un reiz, izgājusi no mājas, viņa pakļuva zem milzīgas kravas mašīnas. Uz bērēm bija atnākušas divas aktīvākās tantes un Karlita, kurai tobrīd bija četrpadsmit gadu. Skatoties, kā aprok Trako Elzu, tā arī neatvēruši zārku, meitene sev nosolījās, ka palīdzēs visiem “trakajiem”, jo pret tiem neizturas kā pret slimiem, kuri jāsaudzē, jāpažēlo, kuriem jāpalīdz sakopties un apdarīt mājas soli; nē – no viņiem baidās, viņus apsūkā un izolē no sabiedrības, iesprostojojot trakomājās. Dzirdot diagnozi “šizofrēnija”, vairumam prātā uzaust asiņainas slepkavības un balsis, kuras šiem slimajiem liek nogalināt. Neviens pat neiedomājas, ka ir arī tādas šīs slimības formas, ar kurām cilvēks sadzīvo ilgi, apkārtējiem to nemanot. Un neredz halucinācijas, nedzird nekādas pavēles darīt kaut ko briesmīgu.

Izaugusi liela, Karlita pabeidza skolu ar izcilību, pārlecot divas klases. Veiksmīgi nolikusi eksāmenus, viņa devās mācīties uz Stradiņiem. Ilgs laiks pagāja,

lidz daktere Tīdemane pieņēma savu pirmo pacientu, bet mērķis bija sasniegts!

Šajā “pērkonu vasarā” Karlita sāka rakstīt zinātnisko darbu, nezinot, ka to pabeigs tikai pēc gada, kad darbs būs papildināts ar lieliskiem materiāliem, kurus viņai atnesa vasaras beigās un pirmā rudens nedēļa.

Profesore beidza pieņemšanu. Bija jau ap septiņiem vakarā, kad viņa nolēma apstaigāt nodaļas, lai uzziņātu, vai šodien nav gadījies kaut kas īpaši interesants un ievēribas cienīgs. No rīta viņai bija zvanījusi kāda pacienta māsa – bijusi rupja un uzstājīga, jo daži ārsti gribot viņas nelaimīgo brāli izrakstīt uz mājām. To nedrīkstot, jo viņš varot kaut ko sliktu sev vai citiem nodarīt. Ielūkojusies slimnieku sarakstos, Karlita saprata, par kuru cilvēku ir runāts.

– Tātad uz mājām viņu neņemsiet, jā?

Telefonā atskanēja vesela tirāde par slepkavām un maniakiem.

– Skaidrs, – ledainā balsī noteica Tīdemane un pārtrauca sarunu.

Vienā no mierīgākajām nodaļām, kurā pārsvarā bija veci vīri ar marasmu, māsiņa viņu vedināja uz palātu, kurā viens pats uzturējās kāds īpašs pacients – Lielvidu Smuidris. Nesen nosvinējis septiņdesmit piekto jubileju. Viņš bija kādreiz slavens dziednieks, kurš sajuka prātā, jo bija redzējis, kas notiks ar cilvēci. Tā viņš savos retajos apskaidrības mirkļos stāstīja. Šoreiz arī bija tāds mirklis.

– Litiņ! – Viņš vienīgais tā sauca profesori. – Litiņ, man atkal rādīja nākotni. Tavu nākotni... Paklausīsies?

– Jā, kāpēc gan ne?

– Drīz, drīz tu sastapsi trīs jaunas sievietes. Viņas kā putni dziedās dažādās valodās. Tu sastapsi divus vīrus, kuri tevi milēs, un vienu, kas baidīsies. Nu tad klausies, meitēn...

\* \* \*

Diena bija padevusies karsta kā pārkurināta krāsns, kā skārds tiešos saules staros. Saule, pilnīgi vienaldzīga pret faunu un floru, stiepa savas dedzinošās rokas, cik tālu vien bija iespējams. Protams, bija arī kāda cilvēku daļa, kurus priecēja karstā vasara, kas vēl augusta beigās nekādi negribēja dot vietu rudenim – kā mazs, niķīgs bērns nedod vietu večiņai sabiedriskajā transportā. Lapas jau dzeltēja un krita, taču kaut kā nepārliecinoši; daļai koku tās vēl joprojām bija zaļas un turējās zaros. Sētnieki zūdiņās – tāds ieildzis lapkritis solīja daudz darba gan septembrī, gan arī oktobrī. Naktīs bija vēsi, taču, iestājoties jaunai dienai, saule atkal bija klāt. Vakaros bieži dārdēja pērkons un lija ka balts. Taču tas netraucēja visiem, kurus vēl nebija nogurdinājusi vasara, nākamajā dienā atkal doties uz pludmali.

Madara un Elīna – nešķiramas draudzenes un skolas biedrenes – šodien posās, kā pašas smēja, pie klušiem ūdeņiem (aizguvušas teicienu no Regīnas Ezeras grāmatas) vēlreiz izšķirstīt Tūrisma un viesnīcu biznesa augstskolas piedāvāto programmu. Tā bija skola, kurā viņas tika uzņemtas ar atplestām rokām, jo vidusskolā bija bijušas labākās skolnieces. Sākumā gan



meitenes bija apsvērušas iespēju mācīties par ekonomistēm vai juristēm, taču pašreiz Latvijā bija šo profesiju pārstāvju pārprodukcija, un meitenes izlēma, ka tūrisms dzimtenē vēl tikai sākuma stadijā. Abas sapņoja par savu viesnīcu kaut kur laukos, netālu no kāda ievērojama senatnes objekta. Sapņu bija daudz!

Braucot maršruta busā, viņas pavaicāja sievietei ar piena kannu, kur var atpūsties klusumā un mierā pie ūdens, un saņēma jautru atbildi:

– Visi jau triecas vai nu uz jūru, vai pie Daugavas, bet jūs droši kāpiet ārā pieturā Vanēķi. Tur mazs gabaliņš līdz ezeram ar peldvietu. Droši, nenožēlosiet! Dažreiz pa visu dienu neviena cilvēka tur nav.

Tā nu meitenes, atradušas netālu no Rīgas, turklāt tuvu maršruta busiņa pieturai lielisku peldvietu ar balnām smiltīm un gana dzidru ūdeni, nolēma palikt tepat. Viena ģimene ar bērniem krietni nostāk no ezera malas jau posās prom – līdz meitenēm atlidoja aprautas frāzes: “Vai termoss pie... Nečinksti, brauksim...” Kamēr draudzenes izklāja dvieļus un pārgērba peldkostīmus, nepamanot, ka tiek aizrautīgi vērotas, kaut kur ļoti tālu nodārdēja pērkons, un meitenes saprata, ka atpūta un sauļošanās nebūs ilga.

– Varbūt tinamies? – Elīna domīgi raudzījās dzidrajā debesu klajumā. – Drīz būs lietus.

– Tu saki? – nosmikņāja Madara. – Tad varējām Juglā vērtīties pie ezera, oston kāda veča nemazgātās kājas.

– Fui! Izdomā tu arī... Tev ne tūrismu, bet rakstniecību vajadzētu mācīties. Filologos, vai?

– Nē, saulīt, rakstnieks vai nu ir, vai tā nav – iemācīties to nav iespējams. Vienā raidījumā dzirdēju. Kāds kungs nolēmis uzrakstīt romānu, izpētījis visus interneta ieteikumus, sācis rakstīt, bet – čuš! Tālāk par ievada gabalu nav ticis... Iedvesma vajadzīga vai mūza, – strīdējās Madara, taču Elīna jau bija uz cita viļņa.

– Varbūt nopeldamies, iekams nav sācies lietus. Man labāk patīk samirkt ezerā. – Un abas, jautri smiedamās, metās ūdenī. Krastā nedaudz apslaucījās, ļaudamas vieglos peldkostīmus nožāvēt saulei. Nekādus mākoņus vēl pat neredzēja, tāpēc draudzenes, nolēmušas, ka līdz negaisam vēl tālu, apgūlās uz divieļiem un sāka vidzināt par neko – jauniešiem tas raksturīgi. Apsprieda Lēdijas Gāgas jauno disku, tad pārlēca uz rudens modi, vēl pieminēja kažus, kurus abas dievināja, un tā tālāk, līdz Madara nolēma aiziet uz krūmiņiem. Tie gan te bija pašķidri, tāpēc meitene gāja arvien tālāk un tālāk prom no vietas, kur bija palikusi viņas draudzene. Beidzot viņa atrada jaunu priedīšu puduri...

Elīna jau snauduļoja, nokususi no sarunām un tveices. Mazpamazām miegs viņu pievārēja, un meitene pamodās tikai tad, kad kļuva manāmi vēsāks. Mugura, pamatīgi sūrstot, signalizēja, ka saules šodien bijis par daudz. Izstaiņijusies un nožāvājusies Elīna pameta acis uz blakus izklāto divieli – Madaras tur nebija. Viņas nebija nekur. Elīna, nu jau līdz galam pamodusies, saprata, ka gulējusi ilgi – pašā debesu malā sāka rosīties tumši mākoņi, kuri nepārprotami tuvojās. Meitene apstaigāja nelielo pludmali, skaņā balsī saukdama draudzeni, bet atbildes nebija. Tad Elīna, turpinādama

saukt, pārķemmēja tuvākos krūmus – atkal nekā, tikai vienā vietā zari bija aplauzti. Nu jau meiteni pārņēma īstas bailes, panika – Madara nebija no tām, kuras tik muļķīgi jokotu. Elīnas skatiens arvien vērsās uz ūdens pusi... Noslikusi peldoties? Nevar būt! Madara peldēja ļoti labi, reizēm pat apmeklēja baseinu, lai saglabātu slaiku augumu. Pati Elīna gan mācēja tikai sunisko stilu. Bet runā taču, ka noslikst tieši labie peldētāji. Ak vai! Domas jaucās, un Elīna vairs nezināja, ko darīt. Varbūt izsaukt glābējus? Pieķērusies šai domai, meitene atgriezās pie pludmales somām un sāka meklēt telefonu. Kad viņas samsungs neatradās un arī maku nekur neredzēja, Elīna ķērās pie draudzenes somas. Tas pats – nekā. Un tad viņa sāka raudāt – vieglprātības dēļ košās pludmales tašīņas bija atstātas pārāk tālu no vietas, kur izklāti divieļi. Kāds te nepārprotami ir bijis un nozadzis visu vērtīgo.

Ko lai dara? Meitene paraudzījās uz augšu un drīzāk sajuta nekā ieraudzīja savā priekšā cilvēku. Pavisam īsu mirkli viņai likās, ka palīdzība klāt, bet pēkšņi virsū uzgāzās smags, pēc labas un dārgas parfimērijas smaržojošs ķermenis. Elīna, par laimi, uzreiz zaudēja samaņu, un visi dziļie, ar atvēzienu cirstie naža dūrieni viņu nogalināja, kad viņa vairs neko nesajuta un nesaprata.

\* \* \*

Mākoņi pamalē burbuļoja kā putra. Pūta negants vējš. Ar šķietami neiespējamu ātrumu tuvojās negaiss. Putni bija noklusuši pavisam, un tumsa, kuru stūma pa

priekšu tuvais nelaiks, dzina visus paslēpties – mājā, alā, zem koka vai vēl kur citur, bet nosacītā drošībā. Mākonīgajā putras katlā ik pa brīdim nomirgoja zibens strēles. Tālumā jau dārdēja pamatīgi. Ja uz mirkli apstātos un pavērtos debesīs, negaiss noteikti liktos skaists. Bet tam nebija laika. Slepka skrēja tik ātri, cik vien bija iespējams. Vēl lapas nezaudējušie zari mīksti pliķēja pa vaigiem. Drīz elpa aizcirtās pavisam un, lai to atgūtu, bija nepieciešams apsēsties – tūlīt pat! Apsēsties neizdevās, nācās nokrist, un tā, guļot uz vēdera ar muti lapu paklājā un ievēlot nāsīs zemes un trūdošu zaru aromātu, sāka pāriet trakās bailes, kas dzina prom no vietas, kur bija tik šausminoši daudz asiņu. Beidzot roka, kura spieda naža spalvu, atlaidās, un līdz ar pirmajām lietus lāsēm nāca apskaidriba: vajadzēja samirkt – tā pa istam –, un tad daļa pierādījumu būs noskalota. Tikai nazi neaizmirst, neaizmirst – galvā dunēja kā mantra, kā piedziedājums negaisa dziesmai.

Skatoties krievu un angļu seriālus par kriminālistiem, vienmēr radās iespaids, ka noziedzniekam nav ne mazāko iespēju izglābties no cietuma, taču, dzīvojot Latvijā, kur pedofilus lika aiz restēm vien uz dažiem gadiem, šī pārlicība zuda. Tādēļ bija jāizmanto visas iespējas, lai izvairītos no soda. Šobrīd mazliet attālāk no nozieguma vietas slepkava ar bailēm un sajūsmu aptvēra, ka ir patikami nogalināt. Zvērs, kurš jau no bērnības viņā te snauda, te modās un pieprasīja asinis, bija tik reāls un biedējošs, ka nepaklausīt tā balsij nebija iespējams, sevišķi ja tas bija izdevīgi ne tikai šim

asinskārajam dvēseles iemītņiekam. Jā, būsīm godīgi – lai cik dīvaini tas liktos, slepkava sajuta ne tikai bailes, bet arī ne ar ko nesalīdzināmu gandarījumu. Tā bija arī pēc pirmās slepkavības Baltezerā – gandarījums un bailes. Taču bailes kļuva mazākas un mazākas, bet apmierinājums – lielāks. Guļot slapjās, trūdošās lapās, kļuva skaidrs: nekas nebeigsies, iekams viņu neapturēs... Pagaidām saprāts guva virsroku, un tika darīts viss, lai izvairītos no atbildības. Taču viņu biedēja tā neuzmanība, kura šodien bija jālabo.

Sausās drēbes nomaīņai bija atstātas pārāk tālu. Tāpēc vajadzēja nomierināties, sagaidīt lietavas un tikai tad līst laukā no koku pudura. Uz mitrā kombinezona, kurš bija bordo krāsā, asinis nebūs pamanāmas.

\* \* \*

Nogalinātās meitenes atrada nākamajā dienā, kad kāds zvejas cienītājs no savas laivas pamanīja Elīnas līķi ezeriņa peldvietā. Sākumā nekādi nevarēdams saprast, kas tur tāds balto, zivju bende paairēja tuvāk un tad saprata gan... Pārbijies viņš kļūdīdamies un lamādamies spaidīja telefona pogas, skatoties uz vietu, kur Elīna gulēja balta kā jasmīnkrūma zars pilnziedā – pārāk daudz asiņu bija zaudēts. Apkārt bāļajam ķermenim smiltis bija tumšas jo tumšas. Tika izsaukta policija, kas paaicināja ekspertus, bet iepriekšējās dienas neredzēti spēcīgais negaiss un tam sekojošā lietusgāze bija nomazgājusi nežēlīgi sadurstīto ķermeni. Eksperts saskaitīja divdesmit sešus dūrienus – dažus krūtīs, pārējos vēdera lejasdaļā. Vairāk neko pateikt pašreiz

nevarēja, tikai pēc autopsijas. Kā lietiskie pierādījumi tika paņemtas meiteņu somas un drēbes. Tā kā bija izklāti divi dvieļi, kļuva skaidrs, ka bez Elīnas tur ir bijis vēl kāds. Madaras liķi pēc neilgiem meklējumiem atrada strautā metrus trīssimt no vietas, kur meitenes atpūtās, – tērtu baltā, izšūtā naktskreklā līdz potītēm. Viņas rokas bija piesietas pie zariem abpus tecējuma, uz krūtīm bija baltas lilijas. Mirušās ķermenis kustējās plūstošajā ūdenī, un izskatījās, ka tas peld. Vēl uz krūtīm bija polietilēna maisiņš, tajā lapa ar datortekstu: “Uz melnā ūdens klāja, kur zvaigznes dus mierā, kā milzīga lilija peld Ofēlija.../Rembo/Pats trakākais/”

– Tā, tā, tā... Artura Rembo dzeja, bet nemākulīgi pārtulkota... – nomurmināja zem deguna reģionālās Valsts policijas pārstāvis inspektors Valdis Pūce. – Bet ko nozīmē “pats trakākais”? Dzejniekam nav tāda krājuma. Paraksts, vai?

– Kā tu to visu zini? Pa kuru laiku lasi? Kā atceries? Es pagājšnedēļ aizmirsu, ka man ir kāzu jubileja, tā redz... – noburkšķēja otrs inspektors Pēteris Graudiņš. Un tā bija taisnība. Sieva sacēla pamatīgu brēku, dēls smīkņāja, bet pats Pēteris visu vakaru dievojās, ka tā būs pēdējā reize. Sieva draudīgi atteica, ka tā tiešām var būt pēdējā reize, ja viņš nepievērsīs kaut mazliet vairāk uzmanības ģimenei... Šodien viņu bija izcēlušī no gultas vienīgajā brīvdienā pa ilgiem laikiem. Šādi noziegumi gadījās ļoti reti, tādēļ likuma sargi centās jau pašā sākumā mobilizēt visus spēkus. Te bija Latvija ar tās lēnīgo tautu, nevis Čikāga vai Sanktpēterburga. Taču, līdzko atgadījās tādi nesaprotami, dīvainu

apstākļu apvīti nodarijumi, cilvēki sāka sekot izmeklēšanai, kā labu filmu skatoties. Mēs esam nežēlīgi, ja nelaime neskar mūs. Turklāt katrs uzskata par nepieciešamu komentēt policistu darbu, nekad nepasakot neko labu vai uzmundrinošu.

– Maniaks... – nomurmināja Pūce, raugoties uz balto kokvilnas naktskreklu, kādu Madara noteikti nebūtu vilkusi nekad un nekādos apstākļos, varbūt vienīgi, ja viņai draudētu nāve. Izskatījās, ka tā arī bijis. – Jāzvana priekšniecībai, lai domā, ko darīt...

– Paga, paga! Maniaks ir tad, ja trīs liķu sērija. Mums ir tikai divi, – iebilda Graudiņš, kuru Valdis Pūce vienmēr kaitināja ar savu erudīciju un galvenais – absolūto mieru jebkādos apstākļos. Daudzi teiktu, ka Pūce nav emocionāls, ka viņam trūkst empātijas, taču tā nebija. Valdis bija radis slēpt gan pārdzīvojumus, gan prieku. Gara auguma, simpātisks, dzidri zilām acīm un tumšiem matiem viņš raudzījās uz dzīvi diezgan uzmanīgi, ar aizdomām. Audzis nelabvēlīgā ģimenē piecu citu bērnu pulciņā, viņš ļoti zināja, ka, atklājot savas jūtīgās vietas, cilvēks kļūst viegli ievainojams. Bērība mums seko pa pēdām, nosakot toni visai turpmākajai dzīvei.

Piemēram, tagad – viņam bija līdz asarām žēl šo jauno, vēl dzīvi nebaudījušo meitēnu, kuras bija gadījušās ceļā kādam necilvēkam. Un viņš ar pilnīgi vēsu sejas izteiksmi domās apsolījās, ka atradīs ļaundari. Ja tikai Valdis zinātu, ar kādām peripetijām un cik daudziem ļaundariem viņam nāksies sastapties!

Pēteris tikmēr pētīja lapiņu un sprieda, vai no tās varētu dabūt pirkstu nospiedumus. Viņš gāja pie

ekspertiem, kuri vēl liknāja ap Elīnas mirstīgajām atliekām. Galvenais no viņiem – tiesu medicīnas eksperts Jānis Apse – pagrozīja galvu. Nekur nekādi nospiedumi, izņemot abu meiteņu pirkstu atstātos, cik nu uz vietas varēja spriest, netika atrasti. Visi izsmēķi, alus korķiši, salvetes un plastmasas trauki no piknika vietas un tuvākās apkārtnes tika rūpīgi savākti un numurēti, kaut bija redzams, ka slepkava bijis ļoti uzmanīgs, lietojis cimodus, iespējams, bijis kādā speciālā apģērbā (tas varēja būt, piemēram, darba kombinezons), no kura nepaliek pūkas, saskaroties ar citu materiālu, šajā gadījumā ar naktskrekla audumu. Tā kā krekls bija vesels, tikai pievilcīes asinīm, eksperts izdarīja pavisam vienkāršu secinājumu: meitene nogalināta pirms krekla uzvilkšanas. Viņš solīja atrast ražotāju – birkas bija nogrieztas ar kaut ko ļoti asu, varbūt kancelejas nazi.

Vēl eksperti noteica, ka meitenes nogalinātas iepriekšējā dienā pēc pusdienām – arī tas vēl bija jāprecizē un jāpārbauda sekciju telpā. Bet Apse parasti nekļūdījās.

ApSES palīgs fotografēja visu un visus. Izvēloties pašus izdevīgākos rakursus, tika iemūžināta nozieguma vieta, upuri, katrs sākums tieši tajās vietās, kur tos atrada. Visam vajadzēja būt redzamam bildēs. Tad strādāt ir daudz vieglāk. Un fotogrāfs bija īsts fanātiķis – kvalitatīvu bilžu nekad netrūka. Lielākā daļa no tām parasti tika atdota izmeklētājiem un izmantota darba procesā.

Kā vienmēr, ar novēlošanos – sastrēgumu dēļ – ieradās mašīna, kam vajadzēja aizgādāt uz Rīgu meitenes,



kuras vēl vakar bija spēka un cerību, plānu un domu pilnas. Tas vienmēr bija traģiski, pat ja nogalinātie bija vecāki ļaudis. Šeit aprautās dzīves vēl bija tikai sākušās... Neviena no abām meitenēm vairs nejutis to laimi, kuru sievietei dod bērna piedzimšana, nepriecāsies par jauku un atsaucīgu vīru, pat tādu sīkumu kā ceļojums uz kūrortu viņas vairs nevarēs baudīt.

Pēterim bija pusauga dēls, un tagad, raugoties, kā visu uzmanīgi nokopj, savācot gan pludmales somas, gan citus lietiskos pierādījumus, gan pašas meitenes, viņam kļuva baisi. Puika auga nepieskatīts. Sieva medmāsa strādāja divos darbos. Viņš pats arī gandrīz nekad nebija mājās. Ak... Bet emocijas tiešām traucēja, un, slepus pametis acis uz sava priekšnieka Valda pusi, Pēteris mēģināja nokopēt tā bezkaislību. Kādreiz vienā no tām retajām grāmatām, kuras viņš bija izlasījis līdz beigām, Pēteris bija pasmēlis gudrību: lai saprastu, ko domā un kā jūtas otrs cilvēks, ir maksimāli precīzi jāmēģina savā sejā atainot tādu pašu izteiksmi. Parasti viņam neizdevās... Šoreiz gan. Un pēkšņi viņš saprata: Valdis izliekas, īstenībā viņā kūsā dusmas un viņš ir nelaimīgs.

Valdis bija iemācījies vismaz izskatīties bezkaislīgs. Ne tik tālu bija viņa divdesmit darba gadu jubileja. Reiz viņš bija precējies, bet no tā nekas labs nesanāca. Viņam pat aizliedza tikt ar bērnu – ne ar tiesas lēmumu, bet aizliedza. Viņa bijusi sieva kategoriski pretojās tādām tikšanās reizēm uz dažām stundām, un laikam jau tā bija pareizi. Un viņš piekāpās, neuzstāja. Tagad Valdis pat nepazītu savu meitu... Kādu brīdi Pūcem

bija gadījies pabūt arī par apsargu cietumā – tur viņa sejas izteiksme kļuva pat draudoša. Ieslodzītie baidījās un cienīja. Tas tur bija neiedomājami svarīgi. Un vēl – nepagriezti nevienam muguru. Burtiski! Kādi gan tur vēl bērni? Taču, raugoties no cita aspekta, Valdis bija bezgala sirsniņš un atsaucīgs pret tiem nedaudzajiem draugiem, kas viņam bija. Tie uzskatīja Pūci par askētu un noderīgu padomdevēju. Pats viņš sevi bija ierakstījis vientuļnieku kārtā. Ne reizi pēc šķiršanās nebija uzsācis kādas nopietnas attiecības. Bija vien daži romāni, kurus par tādiem arī varēja saukt tikai nosacīti, jo ne ar vienu sievieti viņš netikās ilgāk par mēnesi. Tajās retajās reizēs, kad viņš nodomāja, ka šī nu būs īstā – viņa meitene, pietika ar dažiem darba dēļ nokavētiem kino apmeklējumiem, lai “īstā” bēgtu prom ar antilopes veiklību. Un tad Valdis kļuva vēl nesaprotamāks darba biedriem; laikam jau katra šāda vilšanās viņa skatienu uz dzīvi krāsoja arvien tumšākos toņos. Tādēļ arī bezkaislība jebkura, pat paša briesmīgākā skata priekšā padevās viegli. Tā jau bija kļuvusi par Valda būtību.

Pēteris savukārt bija emocionāls un nemācēja to noslēpt. Ja tuvumā nebija priekšniecības (Pūci viņš uzskatīja par draugu), viņš, skatoties uz kārtējo nozieguma upuri, lādējās kā kurpnieks vai pat raudāja, ja bojā bija gājis bērns vai dzīvnieks. Arī šoreiz viņam gribējās raudāt. Tik jaunas meitenes...

Graudiņa sieva teica, ka policijā vajadzētu strādāt viņai; būdama medmāsa, viņa bija redzējusi pārāk daudzus dažāda vecuma slimos un neārstējamus, lai atļautos būt sentimentāla. Taču mūsu spēja piemēroties

apstākļiem laikam ir nomērīta jau bērnībā. Pēteris, ikdienā redzot vislielākās bēdas un visbaisākos noziegumus, tomēr nebija iemācījies to visu uztvert tikai un vienīgi kā naudas pelnišanas avotu. Un tas nebija labi, jo šādi jūtīgi emocionāli smagu darbu darītāji bieži vien iedzīvojas neirozēs, depresijās vai arī vienkārši pamet smago nodarbi, atrodot kādu citu, kurā nevajag sastapt nelaimi un sāpes. Graudiņš ik pa brīdim draudēja, ka ies pārdot dārza rīkus un tehniku. Tur noteikti nevajadzētu raudāt, pat ja gadītos salūzis zāles plāvējs vai salocījies kaplītis. Reizēm viņš atcerējās, ka mazotnē gribēja būt par šoferi un braukt ar melnu volgu. Tagad viņam likās, ka tā nav nemaz tik slikta doma. Ja vien braucamais nebūtu tik antikvārs, ka mūsdienās tādu atrast būtu vesels varoņdarbs.

\* \* \*

Kamēr policija darīja savu darbu notikuma vietas apkārtnē, tiesu medicīnas eksperta darāmais arī kūsāt kūsāja. Lieliem priekšniekiem uz galda nonāca jau minētās fotogrāfijas no nozieguma vietas – tas izraisīja neliela spridzekļa efektu. Visi saprata, ka tikai ļoti lielas veiksmes gadījumā šī būs parasta slepkavība – sadzīviska, salīdzinoši ātri atšķetināma pēc sarunas ar mirušo radniekiem. Taču te, visticamāk, bija darīšana ar slimu prātu, te bija visas pazīmes, kādas parasti vērojamas maniaku uzvedībā. Pagaidām gan vēl tikai brieda doma par nopietna eksperta pieaicināšanu, tomēr visi uz to sliecās. Visbeidzot tika nolemts, ka jāpagaida šīs dienas policistu grupas darbošanās rezultāti. Un vēl –

jāizvairās no preses iejaukšanās. Tas gan bija grūti izdarāms, taču Valdim Pūcem telefoniski tika piekodināts, ka nekādu žurnālistu pat pa gabalu nedrīkst būt. Panika nekad nav palīdzējusi. Valdis solīja, ka darīs visu, kas viņa spēkos. Vēl viņš pavaicāja par ekspertu, kurš varētu palīdzēt gan lietiskos pierādījumus izanalizēt, gan noziedznieka psiholoģisko portretu ieskicēt. Uz to tika saņemta atbilde: pagaidām strādājiet paši, taču ņemiet vērā, ka speciālists jau ir padomā.

Policisti apstaigāja tuvākās mājas. Tās bija tikai četras. Viena – jaunceltne, bagāta, ar milzu žogu un bezgaumīgu strūklaku dārzā. Divas – rūpīgi koptas vēl padomju laiku celtnes, un viena – pavisam nolaista, ar apsūņojušu jumtu un sen nekrāsotiem slēģiem pie logiem, kuri gan bija tīri nomazgāti. Še dzīvoja divas sievietes, bet trūka stiprā dzimuma, kas savestu visu kaut nedaudz pienācīgā kārtībā. Tualete bija dārza dziļumā, mazā kūtiņā ar greizām durvīm rukšļēja sivēns, nemākulīgi nožogotā sētas stūrī blakus šķūnītim kašājās vistas. Viens labums gan bija – ūdens no dziļurbuma tieši mājās. Te dzīvoja Slokas – mazmeita un vecmamma. Elma un Alma. Abas dižena auguma, lieliem kauliem, robustiem vaibstiem, abas vienmēr nepmierinātas un kašķīgas. Elma strādāja lielā reklāmas aģentūrā – viņai bija jāraksta vai jātulko teksti dažādās valodās. Apgūtas bija četras, ja neskaita dzimto, – spāņu, itāļu, angļu un, protams, krievu.

Šajā rītā, kad pēc dubultās slepkavības policisti uzsāka apgaitu, lai pārlicinātos, vai tuvējās mājās kāds nav kaut ko redzējis vai dzirdējis, Sloku mājokli sākās kārtējā vārdu apmaiņa.